עא א מיי׳ פ״ג מהל׳ עדות הלכה ה סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סי כט סעיף ה: עב ב טוש"ע אה"ע סי קי :סעיף א בהג"ה בהשגות הראב"ד טכין. עג געי בחר"ה מהלי איחורי ביחה

בפכ"ח מהלי חיסורי ביחה הלכה ג [וברב אלפס יבמות פ"ד דף טו.]: עד ד מיי פכ"ד מהלי מלוה הלכה ב ופ"ב מהלי גירושין הלכה ד סמג עשין לד וסי' נ טוש"ע אה"ע סי' קכ

סעיף ח: ה (מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הלכה א) סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי׳ רלח סעיף

:3

נו ז ח מיי פייא מהלי מכירה הלי ה מנג עשין פנ טוש"ע ח"מ פי נה פעיף או טומי פר"ג מהלי מלוה וליה הלכה יו ועי בהשגות וומים הלכה יו ועי בהשגות וומים מנו שלי במונה מו

ובמ"מ סמג עשיו לד טוש"ע מ"מ סי' מא סעיף א וס"ב:

רבינו גרשום (המשר)

תז השכר קמ"ל דהלוקח נותן ל קנייה זכות הוא: פשיטא

. צריכא דאפילו צורבא מרבנן. ס"ד אמינא כותבין שלא מדעתה דכיון דצורבא מרבנן הוא תתרצה בהנהו קדושין כשיגיע לידה קמ"ל דאפי הכי אין כותבין אלא מדעת שניהן. והחתן נותן שכר: איז כותביז שטרי ין שנתן פלוני לפלוני את שנות פלוני לפלוני או ו למחצה לשליש ולרביע. שטר קבלנות שמקבל שדהו בכד וכד כוריז לשנה אלא מדעת שניהן והמקבל נותן את השכר לכותב השטר צריכא בבורה. בשדה שהיתה בורה מזמן גדול מהו דתימא ריוח דנותן הוא שמתקן שדהו הרבה והוא יתן קמ״ל דלא: הכא. בבבל: תרגימו שטרי טענתא. שזה בורר אחד נאמן שמקבל טענותיהן וכותבן וזה שמקבי טענותיהן וכותבן וזה בורר לו אחד שמקבל טענותיו וכותבן כדי שלא יתחלפו טענותיהן ונותנין לכל אחד טענותיו ואותן של חבירו והולכין לב"ד: רב ירמיה בר . אבא אמר. היינו שטרי בירורין שכותבין שזה בירר לו דיין פלוני וזה בירר לו דיין פלוני קבלתי עלי פלוני להיות ב"ד: . רשב"ג אומר לשניהז כותביז ו שב ג אומו לשניון לזה בפני עצמו. נ ולא טענותיו של חביו נמי לאידך שלא י טענותיהם: דמר סבר. ת"ק: . כופין על מדת סדום. שאם זאחד איוי רוצה ליחז אלא מחצית שכירות הסופו להיכתב בשטר אחד ויתן בעל . דיני חצי השכר וחבירו יאמר איני רוצה שיכתבו טענותי טע בתויו אלא יכתבו טענותיו לבד בשטר אחר הוא כל שכיריי צם טענותיו אלא יכתבו לו הוא כל שכירות כתיבת שטרו ואני אתן כל שכירות כתיבת שטר טענותי אין שומעין לו יזה מדח מדוח שלי ישלך שלך אלא יכתבו לשניהן שטר בירור ב"ד ויתנו שניהן . שכירות של שטר אחד בלבד: ורשב"ג אומר איז כופיז. אלא וושב גאוטו אין כופין. איא להכי לשניהם כותבין לזה טענותיו לעצמו ולזה לעצמו וכל אחד יתן שכר שטרו: לא

דכ"ע כופין והכא היינו טעמא **בכ"ל (7).** דרשב"ג דא"ל לא ניחא לי שיהו זכיות טענותיך עם זכיות טענותי. בשטר אחר שאיני רוצה להשתתף עמך: דדמית עלי דרשב"ג דא"ל לא ניתא לי שיהו זכיות טענותיך עם זכיות טענותי. בשטר אחד שאיני רוצה להשתתף עמך: דרמית עלי כאריא ארבא. כארי אורב: לב"ס' והשליש את שטרו. שאמר למלוה תנהו ביר שליש ביר נאמן אם לא אשלים לך הפרעון עד יום פלוני תן לו שטרו רוצבה כרמעיקרא כל חובר וילך לאיבור מה שכבר נתתי: ז) ואם לא נתתי אסמכתא הוא שסומך בדעתו שיכול לפורעו עד הזמן ועל כן מקנה לו. ר' יוסי סבר אסמכתא קניא: שר' יותן למדנו. במקומות אחרים: אני מה אעשה. אפסוק כמו שלימדני. ואפ"ה אין הלכה כר' יוסי אלא אסמכתא לא קניא: עד"ס מ' שנמחק מקצת שטר חובו. ומתירא שמא ימוד כולו: מל השטר עדים. שיקראוהו וידעו מה כתוב בו ומי הן עדיו ויביא אותן לפני ב"ד שיעידו בפניהם מה שראו בשטר. והן ב"ד עושין לו קיום. שיכתבו לו על גבי אותן שטר מחוק, איש פלוני בן

ביון דדק דק. וא״ת היכא דאמר מתחלה לאו איהי היא אמר שיכול ש להחזיר כ"ש כשאומר מתחלה זאת היא דנאמן אע"פ שאין דרכו להסתכל בהן תריך ה"ק כיון דדק דק ואם רוצה לחזור אינו סוול ומגיד: (י) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה. גרסינן אין הלכה

ולא גרסינן הלכה והכי משמע בפרק ארבעה נדרים (נדרים דף ס.) ההוא דאזיל ואתפים זכוותיה בב"ד אמר אי לא אתינא עד ל' יומי ליבטלו זכותיה ולא אתא אמר רב הונא בטילן זכותיה ופריך מרב נחמן דאמר אין הלכה כר' יוסי דאמר אסמכתא קניא ואמאי בטילן זכותיה וכן הגירסא כתובה ברוב ספרים (ס) תימה דאמרי׳ באיזהו נשך (ב"מ דף סו. ושם) אברייתא אמר רב נחמן אפי׳ בשעת מתן מעות לא קנה על החיא דחלוהו על שדהו וא"ל אם (ו) לא נתן לך כו' איתיביה רבא כו' [אומר אני] אסמכתא קניא ומניומי אומר אסמכתא לא קניא ופירש רש"י ומניומי החזירני מדברי אבל הייתי רגיל לומר קניא כדמשמע מתני׳ ש דפריכא ליה מינה ומאי קאמר מניומי החזירני אדרבה רבה בר אבוה רבו החזירו ועוד החשה רבינו תם דרב הונא אדרב הונא דהתם קאמר אסמכתא קניא דבשעת מתן מעות קנה הכל והיכי פריך 0 בריש נדרים (דף מ:) מהא דאמר רב נחמן אסמכתא לא קניא והא סבירא ליה קניא ומתרץ ר"ת אפילו לא קניא אסמכתא בעלמא התם באיזהו נשך (שם) קניא טפי משום דעשה לו טובה שהלוה לו וגומר בדעתו להקנותו יותר ועוד דתפים מלוה ואין אני מבין בזה דבהא דרב נחמן (ח) עשה לו כמו כן טובה ומיהו מה שנתו הטעם דתפים אתי שפיר דבהא דרב נחמן לא תפים אלא שליש אלא בדרב הונא דבבא מציעא דתפים המלוה הקרקע במשכון ומהאי טעמא נמי אתי שפיר לרב נחמן דאמר אף לאחר מתן מעות קנה הכל וגם שהולרך מניומי להחזירו אע"פ שהיה יודע מילחיה דרבה בר אבוה ועוד י"ל לרב הונא שכל אסמכתא שאיז דעת כל אחד ואחד (ש) שתהיה האסמכתא ואין אומרים כלל אלא להסמיך חברו על דבריו אבל התם אין זה להסמיכו על דבריו אלא לגמרי הלוהו על מנת שתשהע בידו אם לא יפרעהו עד שלש שנים א ומהחי טעמה נמי המי שפיר לרב נחמן: מעמיד עליו עדים. נרחה שמועיל לענין זה שעושין אותו מלוה

עדים על ההיא דמי שפרע קלת חובו בגמרא מקרעין את השטר כו':

בשטר בעדות דבשביל החתומים הבחים ופלוני אחרי כן לא היה אלא מלוה ע"פ וקיום השטר עושין ב"ד ולא כפי" רשב"ם שהעדים עושין אותו: ובא לפני ב"ד. ודוקא נקט ב"ד דאלימי לאפקועי ממונא ב ולקמן נמי מיירי שמביא

כיון שהגיד. נפקא לן במסכת שבועות (דף לב.) מאם לא יגיד [ויקרא ה]: לורבא מרבנן. כגון רב ירמיה בר אבא לאו דרכיה למידק ולהכיר בנשים כל כך והגדה קמייתא שאמר דלאו איהי היא לאו כלום היא ולא מיקרי חוזר ומגיד במה שאמר לבסוף את היא אלא שנשתנה קולך

דכיון דאמר השתא דקדקתי יפה סמכינן עליה ומהימנינן ליה: אע"ג. מאכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד בצורבא דאמור רבנן לורבא מרבנן לאו מרבנן לאו אורחיה למידק ההוא תברא דהוה אורחיה למידק כגון רב ירמיה שטען חתים עליה רב ירמיה בר אבא אמרה ליה לאו תחלה שלא הכירה אפי׳ הכי כיון אנא הואי אמר לה יאיברא אנת הות אמר דאמר דקדקתי יפה עתה ומכירה אביי אע"ג דצורבא מרכנן לאו אורחיה למידק סמכינו עליה כדאמרי׳ גבי רב ירמיה כיון דדק דק אמר אביי האי צורבא מרבגן שסמכינן על מה שאמר לבסוף דכיון דאָזיל לקדושי איִתתא נידבר עם הארץ בהדיה דדק דק: נידבר. לנהוג: עם הארץ. דלמא מחלפו לה מיניה: והבעל נותן שכר שמסתכל ומכיר בנשים: ה"ג מאי טעמה דחמר קרה וכתב ונתן: וכו': מאי מעמא דאמר קרא יוכתב ונתן והאידנא דלא עבדינן הכי כו'. אלא והאידנא דלא עבדינן הכי ישדיוהו רבנן נהגו שהחשה נותנת שכר: דלח אאשה כי היכי דלא לשהייה: כותבין שמר נשהייה. בשביל השכר שחינו רולה ללוה אף על פי שאין מלוה עמו וכו': ºפשיטא ליתן ותתעגן: איידי דסנא רישא כו׳ לא צריכא בעיסקא: כותבין שמר למוכר אף לא גרסינן ושיבוש הוא. ויש מפרשים על פי שאין לוקח וכו': פשיטא לא צריכא דאשובר קאי ולמימרא דאיהי יהבה הבמוכר שדהו מפני רעתה: אין כותבין שמרי השכר ולה הבעל וחיידי דתנה רישה בדידיה משום גט שהבעל נותו שכר אירוסין וכו': פשיטא לא צריכא דאפילו מנא נמי בדידיה גבי שובר ולאו דוהא צורבא מרבגן דניחא ליה לחמוה לקרוביה: ואין זה שיטת גמרא למיתניה בדידיה אין כותבין שמר אריסות וקבלנות וכו': שיקרה משום רישה: עיסקה. מעות פשיטא לא צריכא בבורה: אין כותבין שטרי למחלית שכר: מפני רעתה. מום בירורין אלא מדעת שניהם וכו': יימאי שמרי גדול שבה או רחוקה ממנו וסד"א יתן בירורין הכא תרגימו שמרי מענתא רב ירמיה הוא שכר (א) דהנאה דידיה הוא בר אבא אמר יזה בורר לו אחד וזה בורר וכדכתיב הקונה אל ישמח והמוכר אל לו אחד: ר"ש בן גמליאל אומר לשניהם יתאבל (יחוקאל ז) וכדאמרי אינשי כותבין שנים לזה בעצמו ולזה בעצמו: סלימא (בבא מליעא דף נא.) ובנת קנית ובין מרבנן. אוביד: אפי׳ לורבא בכופין על מדת סדום קא מיפלגי דמר סבר החתן סד"א חמיו יתן כל השכר כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא כופין שהרי משיא בתו לתלמיד חכם: והכא היינו מעמא דר"ש בן גמליאל דאמר ליה בבורה. שלריך להובירה שנה או לא ניחא לי דתהוי זכותך גבי זכותי ידדמית שנתים ואין ריוח עתה למקבל: הכא עלאי כי אריא ארבא: בותני׳ ימי שפרע מרגימו. בבבל: שטרי טענחת. שני מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם סופרי הדיינין היו כותבין טענות אנשי הריב כדי שלא יהו טוענין וחוזרין לא 🌣 (נתתי) לך מכאן ועד יום פלוני תן לו וטוענין ועל פי אותן טענות פוסקין שמרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוםי אומר יתן רבי הדיינין את דינם: זה בורר לו. דיין יהודה אומר לא יתן: גמ' במאי קמיפלגי אחד כו׳ והיו כותבין בשטר פלוני יוםי סבר אסמכתא קניא ורבי יהודה סבר °ר' יוםי בירר לו דייז פלוני ופלוני בירר לו את "אסמכתא לא קניא יאמר רב נחמן אמר רבה פלוני: לימא בכופין על מדת סדום בר אבוה אמר רב הלכה כרבי יוםי כי אתו קמיפלגי. מדת סדום כדתנן (אבות להמיה דרבי אמי אמר להו וכי מאחר שרבי פ״ה מ״ין האומר שלי שלי שלך שלך זו מדה בינונית ויש אומרים זו מדת יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה הלכה סדום. לימא ת"ק סבר שניהם נותנין כרבי יוסי אני מה אעשה ואין הלכה כרבי שכר מי ונותנין שטר אחד בין שניהם יוםי: מתני׳ פימי שנמחק שמר חובו ימעמיד ואם יאמר אחד מהם לא אתן השכר עליו עדים ובא לפני בית דין ועושין לו קיום כי אני חפץ שיהא לי שטר אחד לבדי איש פלוני בן פלוני נמחק שמרו ביום פלוני ולך שטר אחר ויהיה שלי שלי ושלך שלך כופין אותו ועושין אחד כי מה

שאמר מדת סדום היא ור"ש [ב"ג] סבר אין כופין: ומשנינן לא דכ"ע כופין. וטעמא דר"ש משום דקסבר אין זו מדת סדום שהרי חסר הוא הרבה בדבר אם יכתבו שטר אחד לשניהם דאמר לא ניחא לי דתיהוי זכותי בשטר אחד אלל זכותך: דדמים עלאי כאריא ארבא. כל שעה

שתראה הכתב תבא עלי בעלילות טענותיך הכתובים בו ושם תראה טענותיי נבא לידי מריבה כי איש מריבות אתה: בתבר' והשליש את שערו. המלוה והלוה מסרוהו ביד שליש שהרי טורח היה להם לכתוב שובר וסמכו על השליש: גב" אסמכסה. המבטיח לחבירו דבר על מנת שיעשה דבר לעתיד וסומך בלבו בשעת התנאי שיוכל לקיים הדבר כשיגיע זמן וכשיגיע הזמן יאנס ולא יוכל לקיים: **לא קניא**. ואינו נתפס בתנאו ולא יפסיד בכך. ודיני אסמכתא מפורשין בב"מ בפ' איזהו נשך (דף סו:) ובפ' המקבל (שם קד:): **כי אסו לקמיה דרבי אמי.** דיני אסמכתא: וכי מחתר שפעם ראשונה ושניה. כלומר כמה פעמים לימדנו רבי יוחנן הלכה כר' יוסי אני מה אעשה והיאך אומר לא קניא: ופסיק גמרא ואין הלכה כר' יוסי. אף על פי שנימוקו עמו דאסמכתא לא קניא אלא אם כן קנו מיניה בבית דין חשוב ובדלא אנים כדאמר במסכת נדרים (דף פו:): **בותגר' מי שנמחק שטר חובו.** מעלמו שנטשטש או שנפלו עליו מים: **מעמיד עליו עדים.** היודעים מאימתי

נכתב ומה (2) כתוב בו והם עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו מה שהיה כתוב באותו השטר והומן והמעות: נמחק שערו. שהיה כתוב ביום פלוני ופלוני היו עדים שהיו חתומים בו כל זה כותבין אלו התקיימין ואחר כך חותמין את שמותם בסוף: גיטה מיד הסופר כדי שלא ישהה לה פרעוז כתובתה. והשובר לאשה והבעל נותז את השכר והאשה נותנת את השכר מיבעי ליה יציסו מיז חטופו כדי שלא ישוה זה פוען כתובות. והשובו לאשה הבעל נותן תונהשכים והאשה נותנת או השכו מיבעי ליה: הואיל דאיהי מקבלת 6) הפרעון מכתובתה. ומשני איידי דתנא רישא הבעל נותן תנא סיפא בעל נותן ולאו משום דוקא דודאי האשה נותנת שכר: אע"פ שאין מלוה עמו. משום דוכות הוא למלוה ווכין לאדם שלא בפניו: שיהא לוה עמו. משום דשטר חוב הוא לו ואין חבין לאדם אלא בפניו: והלוה נותן שכר לסופר. משום דריות שלו הוא שהוא מקבל ונצרך הוא: פשיטא. דלוה נותן שכר דריות שלו הוא: לא צריכא דיהיב ליה בעסקא. שנותן לו ממון שיהא חצי הריות שלו מהו דתימא הואיל דמלוה נוטל חצי הריוח יתן שכר לסופר קמ"ל דלא אלא הלוה יתן השכירות הואיל ונהנה מממון שלוה: אע"פ שאין הלוקח עמה. דוכות הוא לו שקונה: או עד שיהא המוכר עמו. דחוב הוא לו: והלוקח נותן את השכר. בשביל שהוא זוכה שקונה: פשיטא. עמה דוכות הוא לו שקונה: לא צריכא במוכר שדהו מפני רעתה. שמס שלה גדול מהו דתימא זכות הוא לו שמוכר והוא דלוקח נותן שכר שהוא זוכה: לא צריכא במוכר שדהו מפני רעתה. שמס שלה גדול מהו דתימא זכות הוא לו שמוכר והוא

וכתובות ית: מנהדריו מד: מ) [שוכוע מו שמארץ מו. מכות ג.], ב) [בחולין נט: פירש"י איברא אמת ע"ש אבל בערוך אימא אברא וכתב המוסף מלה זו מלשון ברין, ג) ופי פשיטא דהלוה נותן שכרן, ד) ב"מ דף כ. ע"ש, ה) לעיל [יב: וש"ינ] נט., 1) [ב"ק פה. וש"ינ], 1) נדרים כז: ב"מ קיז:, ה) [ב"ל אתן וכ"ל ב"מ קיז:, ה) [ב"ל אתן וכ"ל ב"מ קיז:, ה) [ב"ל אתן ובב"מ], ע) [נדרים כו: ב"מ מח: ובל מן, ש) (מירים כו. ב מות. סו. לקמן קעג:], י) [נדרים כו:], סו (עי' מוס' כמובות כ: ד"ה ורבי מומן וכו' ומוס' כמובות נה. ד"ה מומן וומוס' לקמן קע: ד"ה אין הלכהן, ל) וגירסת סהמ"ש מעידיון, מ) ווכותביון, ג) ול"ל בפרה ד' נדריםו. תורה אור השלם

1 כי יקח איש אשה ובעלה לַה. ספר בְּרִיתָת וְּנָתוֹ בְּיִנְה בִּי מִצְא בָה עֶרְוֹת דְּכָר וְכָתַב בִּי מִצְא בָה עֶרְוֹת דְּכָר וְכָתַב ושלחה מביתו: דברים כד א

הגהות הב"ח

(A) רשב"ם ד״ה מפני רעתה וכו׳ יתן הוא שכר קמ״ל דלא דהנאה דידיה הוא: (3) ד"ה מעמיד וכו' ומה היה כתוב ה"ג אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו איו הלכה וכו׳ נדרים גבי ההוא דאתפים וכוי ואתר אי לא אתינא עד תלתין יומין לבטלו כל"ל: (ה) בא"ר ותימה דחמרינן בחיזהו נשך אמר כל"ל ותיבת אברייתא נמחק: (ו) בא"ד דהלוהו על על לתוק. לו) באר לסמט על עדהו ול"ל לוס אי אתה נותן לי מכאן ועד שלש שנים ה"ה שלי ה"ה שלו לימיניה לכל כו' א"ל אני אומר אסמכתא הניא: (1) בא"ד מתני׳ הפתוכנות קפט. (ז) בא"ד דפריך ליה מינה: (ז) בא"ד דבהא דרב נחמן דהכא עשה לו כמו כן וכו׳ אלא שליש אבל נדרב הונא דבבא מליעא תפים המלוה: (ט) בא"ד כל אחד ואחד אלא שתהיה האסמכתא:

מוסף תוספות

א. שבתחילת המשכנתא הוי א. שבווויקו המשכנות היה קצת כעין מקח וממכר שמקנה לו כל הקרקע להשתעבד לו בתורת משכון. נ"מ סו. תוד"ה ומניומי. ב. כיון שבאים לשעבד הלקוחות מכאן ואילך בשטר אחר בלא דעתו של לוה. רבינו יונה.

רבינו גרשום

בימי בחרותה ומשו"ה נעוריה ונכנסת בימי בגרות: כיון שהגיד. שלא היא ואיני . מכירה: ואיוו חוזר ומגידו מכירה: [אינו חוזר ומגיד]. אפ״ה במזכירין אותו ונזכר חוזר ומגיד שצורבא מרבנן לאו אורחיה למבדק להסתכל באשה כדי שיכירה יפה ויכול באשה כדי שיכירה יפה ויכול לסמוך על אחרים שמכירין: כיון דדק דק. ונאמן: דלמא מחלפו לה מיניה. משום דצורבא מרבנן לאו אורחיה למידק ולא להסתכל משום צניעות אבל עם הארץ מסתכל בניעות אבל עם האדץ מסומל ודייק שאינו ביישן ולא מחלפו ליה שהוא מכירה יפה: והאידנא דלא עבדינן הכי. דליתן בעל שכר משום דבעל מאחר שנכתב הגט אינו חושש מאוו שנכוב הגט אינו וושש אם מגיע לידה כל כך מהרה בשביל הכתובה שצריך לפרוע לה הלכך שדיוהו רבגן שכר הסופר על האשה דהיא תתן: כי היכי דלא לשהייה. שתוציא